

Голові разової спеціалізованої
вченої ради Харківського
національного університету імені
В. Н. Каразіна професору Наталії
СТАТІВЦІ, майдан Свободи 4, м.
Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Дегтяра Олега Андрійовича на дисертаційне дослідження Лопатченка Івана Сергійовича на тему: «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

У контексті цифрової трансформації публічного управління актуальність дисертаційного дослідження полягає в необхідності переосмислення ролі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які докорінно змінюють усталені управлінські підходи. Зокрема, це вимагає від органів публічної влади не лише технічного оновлення, але й трансформації комунікативних стратегій на користь багатовекторної, інтерактивної взаємодії із громадянами.

Особливої уваги набуває перехід від класичних односторонніх моделей інформування до взаємодійного формату "суб'єкт-суб'єкт", що реалізується через сучасні медіа-інструменти. Крім того, дослідження торкається важливого аспекту формування інформаційно-комунікаційного середовища, сприятливого для прийняття управлінських рішень в умовах

невизначеності, що зумовлює необхідність підвищення рівня медіаграмотності як представників влади, так і населення в цілому.

Таким чином, тема дослідження має важливе теоретичне й практичне значення, адже спрямована на розробку ефективних комунікаційних стратегій, що забезпечують прозорість, підзвітність влади та активну участь громадськості в управлінських процесах. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню довіри до інститутів влади та зміцненню публічного управління в умовах цифровізації, що підтверджує актуальність та важливість обраної теми дослідження дисертанта Лопатченка І. С.

Зважаючи також і на те, що ґрунтовних наукових праць з порушеної проблеми недостатньо, дисертаційне дослідження з цього напрямку є нагрілим. Тому, вже сама назва роботи та виклад дисертаційного дослідження, підкреслюють провідну думку автора про те, що розвиток медіа-комунікаційного механізму в контексті цифровізації публічного управління має стати одним із найважливіших напрямів діяльності держави. У зв'язку з чим автором опрацьовано теоретичні засади розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління (розділ 1), проаналізовано сучасний стан розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління (розділ 2), визначено напрями вдосконалення медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління в Україні (розділ 3).

Перспективним напрямком удосконалення є авторська розробка багатовимірнього підходу до вдосконалення медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління. Отже, актуальність теми дисертаційного дослідження Лопатченка І. С. є об'єктивною.

Дисертаційна робота І. С. Лопатченка є результатом наукового дослідження, яку виконано в межах науково-дослідної роботи «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 0120U105740), що розробляється кафедрою публічної

політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дисертантом досліджено питання значущості взаємодії інститутів громадянського суспільства та органів державної влади у сфері публічної політики.

Новизна представлених теоретичних та практичних результатів досліджень, проведених здобувачем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукове значення одержаних автором результатів полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління..

Зміст дисертаційної роботи загалом відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і вирішення завдань дослідження. Відповідно до мети дисертантом визначено основні вихідні положення (об'єкт, предмет, завдання дослідження, теоретико-методологічну основу, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів), які є логічними, взаємопов'язаними, виваженими та обґрунтованими.

Наукові положення, висновки та рекомендації, відображені у дисертації, автор обґрунтовує на основі проведення відповідних досліджень, опрацювання великого пласту – 202 фахових літературних джерел та нормативно-правових актів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є дослідженням, де запропоновано й обґрунтовано трирівневу концептуальну модель розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління, яка характеризується синергетичною єдністю інституційного, інформаційно-технологічного та медіа-психологічного рівнів Ці рівні охоплюють комплекс складових медіа-комунікативного механізму: нормативно-правову, адміністративно-організаційну, складову інформаційно-комунікаційних технологій та

штучного інтелекту, інформаційну, соціально-психологічну та мотиваційну. Характер складових формує розвиток медіа-комунікативного механізму публічного управління й передбачає доопрацювання чинної нормативно-правової бази, інституалізацію розвитку медіа-комунікації в умовах цифровізації публічного управління й оновлення соціально-психологічних та мотиваційних технологій формування цифрової грамотності громадян, культури онлайн-взаємодії з органами влади та активної участі суспільства в цифровому комунікаційному процесі.

Нормативною основою роботи є чинне законодавство України, методологічною – сукупність як загальнонаукових, так і різноманітних спеціальних методів наукового пізнання, які були використані на емпіричному і теоретичному рівнях дослідження, котрі було застосовано на різних етапах дослідження,

Достовірність основних положень дисертаційного дослідження підтверджена їх апробацією на науково-практичних конференціях, інших наукових комунікативних заходах.

Перелік публікацій, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі та достовірність одержаних результатів забезпечені достатнім рівнем їх обґрунтованості, аналізом значного обсягу джерел, використанням наукових методів пізнання, застосуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду. Одержані положення та висновки є результатом особисто виконаного наукового дослідження. Висновки співвідносяться зі змістом дисертації та впливають з її основних положень.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

Структура дисертації, що є обґрунтованою та логічно завершеною, класична: анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи та дев'ять підрозділів, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг дисертаційного дослідження становить 215 сторінки, з яких 190 сторінок – основний текст.

Зміст наукових завдань структурно і логічно узгоджений зі змістом, їх кількість є достатньою для розкриття обраної теми та досягнення визначеної мети.

Позитивної оцінки заслуговує зміст кожного розділу дисертаційної роботи, що чітко підпорядковані меті та завданням дослідження, а результатами чого є сформульовані дисертантом ґрунтовні наукові висновки відповідно до кожного з розділів та загальні висновки.

Найбільш значущими є результати дослідження, що становлять наукову новизну, розкривають суть роботи та виносяться на захист. Так, уперше запропоновано й обґрунтовано трирівневу концептуальну модель розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління, яка характеризується синергетичною єдністю інституційного, інформаційно-технологічного та медіа-психологічного рівнів. Ці рівні охоплюють комплекс складових медіа-комунікативного механізму: нормативно-правову, адміністративно-організаційну, складову інформаційно-комунікаційних технологій та штучного інтелекту, інформаційну, соціально-психологічну та мотиваційну. Характер складових формує розвиток медіа-комунікативного механізму публічного управління й передбачає доопрацювання чинної нормативно-правової бази, інституалізацію розвитку медіа-комунікації в умовах цифровізації публічного управління й оновлення соціально-психологічних та мотиваційних технологій формування цифрової грамотності громадян, культури онлайн-взаємодії з органами влади та активної участі суспільства в цифровому комунікаційному процесі.

Також, було удосконалено трансформаційно-орієнтований підхід до цифровізації медіа-комунікації в публічному управлінні України, шляхом обґрунтування зміни у формах, каналах і швидкості комунікації між органами влади та суспільством, інтерактивної взаємодії та залучення громадян, що передбачає в системі державних заходів її реалізації врахування, по-перше, розширення спектру комунікаційних інструментів за

рахунок онлайн-платформ та соціальних мереж; по-друге, підвищення рівня оперативності та підсилення адресності інформаційного обміну; по-третє, зміщення акценту на двосторонню комунікацію та електронну участь. Важливо відмітити наукове розуміння сутності та структури медіа-комунікативного механізму, що охоплює такі його складові, як нормативно-правова, адміністративно-організаційна, інформаційно-комунікаційних технологій та штучного інтелекту, соціально-психологічна та мотиваційна і вирізняється виокремленням ключових показників їх дієвості з урахуванням, по-перше, об'єктивних (пов'язаних із діяльністю органів публічного управління) та суб'єктивних (пов'язаних з особливостями формальних та змістовних характеристик комунікації суб'єктів в контексті цифровізації публічного управління) його чинників, по-друге, варіативності форм розвитку цифровізації медіа комунікації в публічному управлінні на інституційному, інформаційно-технологічному та медіа-комунікаційному рівнях.

Проведений критичний аналіз джерельної та нормативно-правової бази дослідження дозволив автору удосконалити понятійно-категоріальний апарат за темою дослідження, зокрема теоретичне розуміння понять і категорій крізь призму методології публічного управління та адміністрування.

Науковий інтерес викликають і ті положення, які набули подальшого розвитку і стосуються: аналізу ключових проблем сучасного стану розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління в Україні. Виокремлено такі негативні чинники, як фрагментарність нормативно-правового регулювання, недостатнє організаційне забезпечення, а також панування бюрократичної моделі медіа-комунікації, що ускладнює ефективну взаємодію між владою та суспільством.

Одержані результати мають як теоретичне, так і практичне значення, відповідають нормативним вимогам, які ставляться до дисертацій доктора філософії. Стиль викладу матеріалів дослідження, наукових положень,

висновків і рекомендацій забезпечує доступність її сприйняття, що відповідає сучасним вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Отже, доходимо висновку, що дисертаційне дослідження Лопатченка І. С. характеризується науково вивіреною методикою побудови структури, вирішує визначений спектр дослідницьких завдань і розкриває найбільш істотні результати у процесі досягнення дослідницької мети. Це характеризує здобувача як самостійного науковця, що оволодів методологією наукової діяльності та здатен проводити наукові дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть використовуватися органами державної влади та місцевого самоврядування: для вдосконалення стратегій комунікації з громадянами через цифрові канали, підвищення ефективності інформування про діяльність, послуги та прийняті рішення. Навчальними закладами, що здійснюють підготовку фахівців у сфері публічного управління та комунікацій: розроблені теоретичні положення та практичні кейси можуть бути включені до навчальних програм та курсів для поглибленого вивчення особливостей медіа-комунікацій в умовах цифровізації, формування у майбутніх фахівців необхідних компетентностей для ефективної взаємодії з суспільством у цифровому середовищі для викладання нормативних навчальних дисциплін, у підготовці відповідної навчально-методичної літератури із дисциплін для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»; громадськими організаціями та інститутами громадянського суспільства: для підвищення рівня своєї взаємодії з органами публічної влади через цифрові канали, здійснення ефективного громадського контролю, ініціювання публічних дискусій та впливу на процеси прийняття управлінських рішень в онлайн-форматі. Результати

дослідження можуть допомогти у розробці стратегій адвокації та комунікаційних кампаній в цифровому просторі; розробниками програмного забезпечення та цифрових платформ для публічного управління: висновки дослідження можуть бути використані при створенні та вдосконаленні цифрових інструментів, спрямованих на оптимізацію комунікації між державою та суспільством, забезпечення їхньої зручності, доступності та функціональності.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Отримані результати дослідження можуть слугувати основою для розробки та впровадження нових цифрових інструментів залучення громадськості до процесів прийняття управлінських рішень, налагодження зворотного зв'язку та оперативного реагування на суспільні запити; прес-службами та відділами зв'язків з громадськістю органів публічної влади: для оптимізації використання соціальних мереж, офіційних вебсайтів, онлайн-платформ та інших цифрових інструментів комунікації з метою формування позитивного іміджу державних інституцій, підвищення рівня довіри населення та протидії дезінформації в цифровому просторі.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності загалом.

Ознайомившись із змістом дисертації, можна зробити такі висновки: по-перше, дисертація є цілісною, логічно завершеною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання – розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління; по-друге, автор досяг виконання визначеної мети й поставлених наукових завдань; по-третє, висновки роботи є обґрунтованими, достовірними, а їх цінність полягає в отриманні відповідного наукового інструментарію щодо вдосконалення медіа-комунікаційного механізму публічного управління; по-четверте, робота має чітке практичне спрямування.

Дисертаційне дослідження І. С. Лопатченка є завершеною цілісною роботою з чіткою структурою, логічним та послідовним викладом

матеріалу. Одержані висновки продумані, ґрунтуються на проведеному дослідженні, отриманих результатах. Структура роботи відповідає визначеним завданням. Оформлення дисертації відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових публікаціях автора та їх оцінка.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження представлено у 13 опублікованих наукових публікаціях, з яких: 5 статей у наукових фахових виданнях України з публічного управління та адміністрування, 8 апробаційних публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Наукові праці Лопатченка Івана Сергійовича відповідають п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. та повністю відображають зміст і результати дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Оцінюючи позитивно зміст, структуру та результати дисертаційного дослідження Лопатченка Івана Сергійовича, вважаємо за доцільне висловити окремі дискусійні положення та зауваження, що мають конструктивний характер і можуть бути враховані у подальших наукових пошуках здобувача:

1. Обмежена увага до емпіричної перевірки практичної реалізації моделі. У дисертації запропоновано трирівневу концептуальну модель розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації. Проте відсутня більш розгорнута спроба її апробації або аналізу можливих ризиків

та обмежень практичного впровадження на рівні органів публічного управління. Це відкриває простір для подальших досліджень, спрямованих на верифікацію запропонованих рішень.

2. Недостатня деталізація напрямів взаємодії органів влади з громадянським суспільством у цифровому середовищі. У дисертації підкреслюється важливість суб'єкт-суб'єктної комунікації та онлайн-взаємодії, однак потребують подальшого уточнення конкретні механізми, платформи та цифрові інструменти, які можуть забезпечити ефективне залучення громадськості до управлінських процесів.

Висловлені зауваження не знижують наукової цінності та практичного значення представленої до захисту роботи, а тому їх потрібно сприймати як побажання для здійснення подальших наукових досліджень.

Висновки.

Отже, незважаючи на деякі дискусійні положення, представлена до захисту дисертаційна робота Івана Сергійовича Лопатченка «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління», що подана на здобуття наукового ступеня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», є самостійною завершеною науковою роботою; містить нові науково обґрунтовані результати та висновки, спрямовані на вирішення актуальних завдань.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертаційна робота відповідає наказу МОН України № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

З урахуванням викладеного вище, вважаю, що Іван Сергійович Лопатченко заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри управління
та бізнес-адміністрування
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

О. А. Дегтяр

ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ
РНОКПП	3013512170
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	20:30:45 31.07.2025
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F040000001633DC012D5F8706
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований

Голові разової спеціалізованої вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна професору Наталії СТАТІВЦІ, майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Орлова Олександра Валентиновича на дисертацію Лопатченка Івана Сергійовича «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Обґрунтування вибору теми дослідження.

У сучасному світі, що характеризується стрімким розвитком цифрових технологій, публічне управління зазнає суттєвих трансформацій. Цифровізація стає не лише інструментом оптимізації адміністративних процесів, а й ключовим чинником формування нових моделей взаємодії між владою та громадськістю. У цьому контексті медіа-комунікативний механізм виступає як важливий елемент забезпечення ефективної комунікації в системі публічного управління.

Цифрова трансформація публічного управління передбачає впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, які змінюють традиційні підходи до управління. Це вимагає від органів влади не лише технічної модернізації, а й перегляду комунікативних стратегій. Зокрема, важливим є перехід від односторонньої інформаційної моделі до багатосторонньої зворотної суб'єкт-суб'єктної взаємодії за допомогою нових

форм медіа-комунікації

Так, актуальність дослідження обумовлена необхідністю підвищення рівня інформаційної гігієни та медіаграмотності як управлінського персоналу, так і суспільства загалом. Це сприяє формуванню відповідної адаптивної зони інформаційно-комунікаційного комфорту, що є важливим у прийнятті управлінських рішень в умовах невизначеності. Таким чином, дослідження розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління є надзвичайно актуальним. Воно дозволить визначити ефективні стратегії комунікації, спрямовані на забезпечення прозорості, підзвітності та участі громадян у процесах управління. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню довіри до органів влади та формуванню ефективної системи публічного управління в умовах цифрової епохи.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Аналіз змісту дисертаційного дослідження, а також публікацій автора, засвідчує належний рівень завершеності наукової розробки обраної теми, обґрунтованість викладених висновків та запропонованих рекомендацій. Дисертація вирізняється академічним стилем викладу, логічною структурою та послідовною побудовою змісту. Кожен розділ органічно пов'язаний із попереднім, що забезпечує цілісне сприйняття матеріалу. Представлені результати є аргументованими, теоретично виваженими та мають практичну цінність. Зміст дисертації відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Мета дослідження відповідає темі дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Всі розділи та підрозділи дисертаційної роботи містять результати, які становлять суттєвий науковий інтерес, є обґрунтованими та достовірними.

У першому розділі дисертації розкрито теоретичні засади розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління, окреслено його зміст, а також місце у сучасних управлінських

рішеннях. Значну увагу приділено понятійно-категоріальному апарату даного механізму.

У другому розділі здійснено аналіз сучасного стану розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління. Також охарактеризовано правові аспекти медіа-комунікативного механізму публічного управління в Україні.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління в Україні. Зокрема, запропоновано багатовимірний підхід до вдосконалення медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління.

Сукупність проаналізованих положень, отриманих результатів, висновків і рекомендацій дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є завершеним, цілісним та науково обґрунтованим.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Проведене дослідження виконано до плану науково-дослідної роботи кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління», Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна - «Публічне управління в умовах глобалізації» (НДР №0116U007246).

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

Теоретичні положення, які викладено в дисертації, дозволили сформулювати сукупність результатів, які можна вважати науковою новизною поданого дослідження, а саме:

- запропоновано й обґрунтовано трирівневу концептуальну модель розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління, яка характеризується синергетичною єдністю інституційного, інформаційно-технологічного та медіа-психологічного рівнів;

- удосконалено трансформаційно-орієнтований підхід до цифровізації медіа-комунікації в публічному управлінні України, шляхом обґрунтування зміни у формах, каналах і швидкості комунікації між органами влади та суспільством, інтерактивної взаємодії та залучення громадян;

- визначено наукове розуміння сутності та структури медіа-комунікативного механізму, що охоплює такі його складові, як нормативно-правова, адміністративно-організаційна, інформаційно-комунікаційних технологій та штучного інтелекту, соціально-психологічна та мотиваційна і вирізняється виокремленням ключових показників їх дієвості;

- дістали подальшого розвитку аналіз ключових проблем сучасного стану розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління в Україні. Виокремлено такі негативні чинники, як фрагментарність нормативно-правового регулювання, недостатнє організаційне забезпечення, а також панування бюрократичної моделі медіа-комунікації, що ускладнює ефективну взаємодію між владою та суспільством;

- дістали подальшого розвитку розробка понятійно-категоріального апарату у межах науки публічного управління шляхом конкретизації змісту поняття «медіа-комунікативний механізм у контексті цифровізації публічного управління». Його специфіка полягає у поєднанні багатовимірних форм публічного управління з інституційними, інформаційно-технологічними та медіа-психологічними складовими, що визначає комплексний характер функціонування зазначеного механізму;

- дістали подальшого розвитку – шляхи вдосконалення медіа-комунікативного механізму в умовах цифрової трансформації, які враховують багатофакторну природу інституційних, інформаційно-технологічних та психологічних аспектів.

Проведений аналіз положень наукової новизни, розробок, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи дозволяє встановити, що такі положення відповідають вимогам щодо обґрунтованості, наукової новизни, вірогідності,

представляють собою самостійні розробки автора, мають наукову цінність та практичну значущість і відповідають вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

У результаті ознайомлення з матеріалами дисертаційної роботи та опублікованими науковими працями здобувача Лопатченко І. С. можна зробити висновок про належний рівень обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дослідженні. Сформульовані автором теоретичні й прикладні положення є логічно послідовними, змістовно наповненими та несуперечливими. Структура дослідження вибудована чітко й методично, що забезпечує цілісність і системність викладу.

Висновки дисертаційної роботи мають належну аргументацію, базуються на сучасних наукових підходах та апробовані через публікації, участь у науково-практичних заходах, а також шляхом впровадження окремих результатів у діяльність органів публічної влади. Теоретичну основу дослідження становлять наукові доробки вітчизняних і зарубіжних дослідників у сфері публічного управління, регіонального розвитку та проєктного менеджменту.

Лопатченко І. С. продемонстрував високий рівень володіння методами наукового аналізу, що дало змогу провести ґрунтовне дослідження розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління. У процесі дослідження було застосовано комплекс загальнонаукових, спеціальних та емпіричних методів, що дозволило отримати надійні результати.

Достовірність і практична значущість сформульованих висновків підтверджується глибоким аналізом правових актів, теоретичних та практичних підходів, результатами узагальнення зарубіжного досвіду. Таким

чином, представлені в дисертації положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними й засвідчують належний науковий рівень підготовки здобувача.

Апробація дисертації та публікації.

Основні наукові положення дисертації, результати досліджень, практичні рекомендації знайшли повне відображення у 13 опублікованих наукових працях здобувача, серед яких 5 статей - у наукових фахових виданнях України, 8 публікацій - у матеріалах наукових конференцій. Опубліковані праці відображають зміст дисертації. Результати досліджень пройшли достатню апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня.

Оформлення дисертації.

За змістом та оформленням подана дисертація в цілому відповідає встановленим вимогам. Вона є кваліфікованою науковою працею, виконаною особисто автором у формі спеціально підготовленого рукопису, містить обґрунтовані теоретичні й практичні результати, що висувуються до прилюдного захисту. Робота характеризується внутрішньою єдністю, логічною структурованістю та демонструє значний особистий внесок здобувача у розвиток науки у сфері публічного управління.

Дисертація є самостійним науковим дослідженням, у якому автором отримано нові, науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують важливе наукове завдання — розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління. Отримані результати мають істотне значення для подальшого розвитку науки державного управління та практики функціонування органів публічної влади в умовах сучасних викликів.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розробленні методичних рекомендацій та практичних пропозицій, які можуть бути безпосередньо застосовані органами державної влади та

місцевого самоврядування: для вдосконалення стратегій комунікації з громадянами через цифрові канали, підвищення ефективності інформування про діяльність, послуги та прийняті рішення. Результати дослідження можуть слугувати основою для розробки та впровадження нових цифрових інструментів залучення громадськості до процесів прийняття управлінських рішень, налагодження зворотного зв'язку та оперативного реагування на суспільні запити.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності. Дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідеї, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Принципових зауважень щодо оформлення і змісту дисертації, а також щодо отриманих результатів немає. Разом з тим, поряд з позитивним враженням від змісту роботи, вона має ряд незначних недоліків та дискусійних положень, зокрема:

1. Недостатня верифікація обраних теоретичних підходів у контексті української управлінської реальності. У підрозділі 1.1 автор спирається на низку західних теоретичних підходів до дослідження медіа-комунікації, однак рівень їх адаптації до українських реалій виглядає декілька поверхневим. Було б доцільно критично осмислити релевантність цих підходів у контексті політичної культури, адміністративної практики та стану цифрової інфраструктури України.

2. У аналітичній частині дисертації недостатньо детально розкрито

механізми протидії дезінформації та регулювання інформаційної безпеки, зокрема питання відповідальності за поширення недостовірної інформації в цифровому середовищі з боку офіційних джерел.

3. У деяких розділах дисертації спостерігається дублювання окремих положень, що може бути оптимізовано для забезпечення більшої логічної цілісності викладеного матеріалу.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Лопатченко І. С.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Лопатченка Івана Сергійовича є завершеним логічно побудованим науковим дослідженням, результатом якого є вирішення актуального науково-практичного завдання, а саме - обґрунтування науково-теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління. Вибрана для дослідження тема є актуальною. Поставлена мета дисертації є досягнутою, а сформульовані завдання – виконаними. Результатам, висновкам та рекомендаціям дослідження властиві наукова новизна та практична значущість. Робота виконана на високому рівні з використанням сучасних теоретичних положень і комплексу методів наукового аналізу. Дисертацію написано державною мовою, науковим стилем.

За результатами аналізу змісту поданої на рецензію дисертації на тему: «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління» можна дійти висновку, що за своїм змістом і фаховим спрямуванням вона відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та

наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Автор дисертації, Лопатченко Іван Сергійович, заслуговує на присудження за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

**Офіційний рецензент, доктор наук з
державного управління, професор,
професор кафедри публічної
політики ННІ «Інститут
державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна**

Олександр ОРЛОВ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 18:51:23 31.07.2025

Назва файлу з підписом: Рецензія_Лопатченко_від_О_Орлов_2.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 32.4 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Лопатченко_від_О_Орлов_2.docx
Розмір файлу без підпису: 29.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОРЛОВ ОЛЕКСАНДР ВАЛЕНТИНОВИЧ

П.І.Б.: ОРЛОВ ОЛЕКСАНДР ВАЛЕНТИНОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2090201393

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:51:23 31.07.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000F6194F0141648506

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої
ради Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Наталії СТАТІВЦІ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата наук з державного управління, доцента, доцента кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Серенка Артема Олексійовича на дисертацію Лопатченка Івана Сергійовича «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність дисертаційного дослідження «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління» зумовлена низкою взаємопов'язаних факторів, що визначають сучасні тенденції розвитку суспільства, держави та інформаційно-комунікаційних технологій. В умовах глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій, публічне управління зазнає фундаментальних трансформацій, ключовим аспектом яких стає якісно новий рівень взаємодії держави та суспільства. Медіа-комунікативний механізм, як інструмент налагодження цієї взаємодії, набуває особливої ваги та потребує глибокого наукового осмислення в контексті всеосяжної цифровізації.

Так, цифровізація публічного управління є об'єктивною світовою тенденцією, що спрямована на підвищення ефективності, прозорості та доступності державних послуг, оптимізацію управлінських процесів та посилення участі громадян в управлінні державними справами. В Україні цей

процес є одним із пріоритетних напрямів державної політики, що відображено в численних стратегічних документах та законодавчих актах. Однак, ефективність впровадження цифрових інструментів у публічне управління значною мірою залежить від наявності дієвого медіа-комунікативного механізму, здатного забезпечити своєчасне, достовірне та зрозуміле інформування громадян про можливості, переваги та ризики цифрової трансформації.

Також варто зазначити, що стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та поява нових цифрових платформ радикально змінюють ландшафт медіа-комунікацій. Соціальні мережі, онлайн-медіа, мобільні додатки стають невід'ємною частиною інформаційного простору громадян, формуючи нові канали взаємодії з органами державної влади. Публічне управління потребує адаптації своїх комунікаційних стратегій до цих нових реалій, розробки ефективних підходів до використання цифрових інструментів для налагодження діалогу з суспільством, оперативного реагування на суспільні запити та формування позитивного іміджу державних інституцій й саме ці фактори формують актуальність вибору теми дослідження.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Ознайомлення зі змістом дисертаційного дослідження та відповідних публікацій автора свідчить про високий рівень наукової опрацювання теми, належну аргументованість зроблених висновків і практичну спрямованість запропонованих рекомендацій. Робота виконана в академічному стилі, має чітку логіку викладу та продуману структуру. Зміст дисертації логічно послідовний: кожен розділ доповнює попередній, що сприяє цілісному розумінню дослідження. Отримані результати є теоретично обґрунтованими, мають прикладне значення та відповідають спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Тема дослідження узгоджується з метою роботи. Структура дисертації включає анотацію, вступ, три основні розділи,

висновки, список використаних джерел і додатки. У кожному розділі та підрозділі представлено результати, що становлять наукову новизну, мають внутрішню логіку та підтверджуються достовірними даними.

У першому розділі дисертації автор розкриває теоретичні основи функціонування медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління, деталізує трансформаційні виміри медіа-комунікації в публічному управлінні.

У другому розділі подано аналіз проблем розвитку медіа-комунікативного механізму публічного управління в Україні, а також розглянута практика використання штучного інтелекту в забезпеченні розвитку медіа-комунікативного механізму публічного управління.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення зазначеного механізму в умовах цифрової трансформації, зокрема представлено концепцію багатовимірного підходу до його оновлення та оптимізації в контексті сучасних управлінських викликів.

Сукупність проаналізованих положень, отриманих результатів, висновків і рекомендацій дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є завершеним, цілісним та науково обґрунтованим.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Проведене дослідження виконано до плану науково-дослідної роботи кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління», Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна - «Публічне управління в умовах глобалізації» (НДР №0116U007246).

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

Теоретичні положення, які викладено в дисертації, дозволили сформулювати сукупність результатів, які можна вважати науковою новизною поданого дослідження, а саме:

- розроблено та аргументовано концептуальну трирівневу модель

розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. Модель базується на взаємодії інституційного, інформаційно-технологічного та медіа-психологічного рівнів, що забезпечує її цілісність і системність;

- удосконалено підхід до цифрової трансформації медіа-комунікації в публічному управлінні, що передбачає переосмислення форм, каналів і темпів комунікації між органами влади та громадськістю, з акцентом на зростання інтерактивності та залучення громадян до управлінських процесів;

- уточнено наукове розуміння природи та структури медіа-комунікативного механізму, який охоплює нормативно-правовий, організаційно-адміністративний, технологічний (у тому числі ІКТ та штучний інтелект), соціально-психологічний і мотиваційний компоненти. Визначено ключові індикатори ефективності кожного з них;

- поглиблено аналіз актуальних проблем у сфері розвитку медіа-комунікативного механізму в Україні. Виділено основні обмеження, серед яких – недостатня нормативна база, слабка організаційна підтримка та переважання застарілої бюрократичної моделі комунікацій;

- удосконалено понятійно-категоріальний апарат науки публічного управління через конкретизацію поняття «медіа-комунікативний механізм у контексті цифровізації публічного управління». Наголошено на його багатовимірності та комплексному характері, що об'єднує інституційні, технологічні та психологічні складові;

- запропоновано нові підходи до вдосконалення механізму медіа-комунікацій у цифрову добу з урахуванням багатогранного впливу інституційних, технологічних і психологічних чинників.

На основі проведеного аналізу наукової новизни, розробок, висновків і рекомендацій, можна зробити висновок, що представлені результати відповідають критеріям обґрунтованості, достовірності та наукової новизни. Вони є самостійним доробком автора, мають теоретичну та практичну цінність

і повністю відповідають вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Ознайомлення з дисертаційною роботою та опублікованими науковими працями здобувача Лопатченка І. С. дає підстави стверджувати, що викладені у дослідженні наукові положення, висновки та рекомендації є належним чином обґрунтованими й достовірними. Авторські теоретичні та прикладні напрацювання відзначаються логічною послідовністю, змістовною насиченістю й внутрішньою узгодженістю. Структура роботи побудована на чітких методичних засадах, що забезпечує її системний і цілісний характер.

Висновки, сформульовані в дисертації, мають належну аргументацію, спираються на сучасні наукові концепції, підтверджені публікаціями, участю в конференціях і впровадженням окремих результатів у практику діяльності органів публічної влади. Теоретична база дослідження охоплює здобутки українських та зарубіжних науковців у галузі публічного управління, регіонального розвитку й управління проєктами.

Лопатченко І. С. продемонстрував високий рівень володіння інструментарієм наукового аналізу, що дозволило здійснити ґрунтовне дослідження функціонування та розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. У роботі застосовано широкий спектр загальнонаукових, спеціалізованих і емпіричних методів, що сприяло отриманню об'єктивних і надійних результатів.

Обґрунтованість та прикладна цінність зроблених висновків підтверджуються ретельним аналізом нормативно-правових актів, теоретичних підходів і практичного досвіду, зокрема міжнародного. У підсумку, представлені в дисертації наукові результати свідчать про високий рівень підготовки здобувача, відповідність його дослідження сучасним науковим вимогам і значущість отриманих результатів для практики

публічного управління.

Апробація дисертації та публікації.

Основні наукові положення дисертації, результати досліджень, практичні рекомендації знайшли повне відображення у 13 опублікованих наукових працях здобувача, серед яких 5 статей - у наукових фахових виданнях України, 8 публікацій - у матеріалах наукових конференцій. Опубліковані праці відображають зміст дисертації. Результати досліджень пройшли апробацію на науково-практичних конференціях.

Оформлення дисертації.

За змістом і структурою представлена дисертація загалом відповідає чинним вимогам. Вона є самостійною кваліфікаційною науковою роботою, виконаною автором у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить обґрунтовані теоретичні положення та практичні результати, винесені на публічний захист. Дослідження вирізняється логічною послідовністю викладу, внутрішньою цілісністю та засвідчує суттєвий особистий внесок здобувача у розвиток науки в галузі публічного управління.

Робота є результатом самостійного наукового пошуку, у межах якого автором отримано нові, науково виважені результати, що в сукупності спрямовані на вирішення важливого наукового завдання — удосконалення медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. Отримані положення мають значну наукову новизну та прикладну цінність для подальшого розвитку теорії державного управління й удосконалення діяльності органів публічної влади у відповідь на сучасні виклики.

Практична цінність результатів дисертаційного дослідження полягає у розробці методичних рекомендацій і прикладних рішень, які можуть бути ефективно використані органами державної влади та місцевого самоврядування. Зокрема, йдеться про вдосконалення стратегій цифрової комунікації з громадянами, підвищення ефективності інформування щодо

діяльності, надання послуг і ухвалених рішень. Отримані результати також можуть стати основою для створення та впровадження сучасних цифрових інструментів громадської участі в управлінських процесах, покращення механізмів зворотного зв'язку та оперативного реагування на потреби суспільства.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності. Дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідеї, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Принципових зауважень щодо оформлення і змісту дисертації, а також щодо отриманих результатів немає. Разом з тим, поряд з позитивним враженням від змісту роботи, вона має ряд незначних недоліків та дискусійних положень, зокрема:

1. Дискусійним є твердження автора, щодо проаналізованих теоретичних підходів відносно медіа-комунікативного механізму публічного управління як міждисциплінарного явища. Враховуючи, що медіа-комунікативний механізм є багатогранним явищем із етичною, психологічною, правовою та управлінською природою, його слід розглядати як не лише індикатор якості управління, прозорості, підзвітності й відкритості, але й мультикомунікативну основу формування легітимності і авторитету влади. Хоча у третьому розділі автором запропоновано багаторівнева модель медіа-комунікативного механізму публічного управління, однак в першому розділі роботи його сутність як міждисциплінарного явища розкривається

фрагментарно.

2. Варто зазначити обмежену увагу до ризиків цифрової трансформації публічного управління. Так, автор розглядає переваги цифровізації медіа-комунікацій, однак не приділяє достатньої уваги ризикам, пов'язаним із надмірною алгоритмізацією процесів, вразливістю до кібератак, маніпулятивними технологіями в цифровому середовищі тощо. Потребує додаткового аналізу можливі негативні наслідки цифрової трансформації.

3. У підрозділі 2.1 висвітлено правові аспекти функціонування медіа-комунікативного механізму в Україні, однак аналіз здебільшого зосереджений на наявних нормах без достатнього виявлення прогалин, суперечностей або відсутності адаптації законодавства до швидкої цифрової еволюції. Зокрема, доцільно було б розглянути проблематику нормативного регулювання використання ІІІ, big data, чат-ботів тощо в публічному управлінні.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Лопатченко І. С.

Загальні висновки.

Дисертаційне дослідження Івана Сергійовича Лопатченка являє собою завершену, логічно структуровану наукову працю, в якій успішно вирішено важливе науково-практичне завдання — обґрунтовано теоретичні основи та запропоновано прикладні рекомендації щодо вдосконалення медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. Обрана тематика є своєчасною та відповідає сучасним викликам у сфері публічного адміністрування. Сформульовані в роботі мета й завдання реалізовані в повному обсязі. Отримані результати, сформульовані висновки та запропоновані рекомендації мають наукову новизну і прикладну цінність. Дисертація виконана на високому науковому рівні із застосуванням сучасного методологічного інструментарію та відповідно до вимог академічного письма державною мовою. За результатами аналізу змісту поданої на рецензію

дисертації на тему: «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління» можна дійти висновку, що за своїм змістом і фаховим спрямуванням вона відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Автор дисертації, Лопатченко Іван Сергійович, заслуговує на присудження за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

**Офіційний рецензент, кандидат
наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри публічної
політики ННІ «Інститут
державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна**

Артем СЕРЕНОК

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 22:54:55 01.08.2025

Назва файлу з підписом: Рецензія_Лопатченко_від_A_Серенок_2.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 33.8 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Лопатченко_від_A_Серенок_2.docx
Розмір файлу без підпису: 31.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: СЕРЕНОК АРТЕМ ОЛЕКСІЙОВИЧ

П.І.Б.: СЕРЕНОК АРТЕМ ОЛЕКСІЙОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2889706577

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 22:54:52 01.08.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000052B99B01C5DAB105

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: 014

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

Голові разової спеціалізованої
вченої ради Харківського
національного університету імені
В. Н. Каразіна професору Наталії
СТАТІВЦІ, майдан Свободи 4,
м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри публічного управління та права Національного університету цивільного захисту України Крюкова Олексія Ігоровича на дисертаційне дослідження Лопатченка Івана Сергійовича «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

Зміни, що сталися в інформаційному просторі країни та світу, створюють нові умови для системи публічного управління. Цифровізація органів влади потребує розширення форм спільної роботи з громадськістю, заснованих на цифрових каналах та інтерактивному обміні інформацією. Обрана тема дисертації є вчасною і відповідає ключовим викликам сучасної державної політики.

Цифрова трансформація публічного управління є глобальною тенденцією, що має на меті підвищити ефективність, прозорість і доступність державних послуг, удосконалити управлінські процеси та активізувати участь громадян у прийнятті рішень. В Україні цифровізація визначена одним із головних напрямів державної політики, що підтверджується відповідними нормативними актами та стратегічними програмами. Проте досягнення високих результатів у цій сфері значною мірою залежить від ефективного функціонування медіа-комунікативного механізму, здатного забезпечити якісне інформування населення про суть, переваги й виклики цифрових перетворень.

Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та поширення цифрових платформ суттєво трансформують сучасне інформаційне середовище. Соціальні мережі, цифрові медіа, мобільні додатки стають ключовими засобами комунікації, відкриваючи нові можливості для взаємодії громадян з органами влади. У цих умовах система публічного управління повинна оперативно адаптувати свої комунікаційні стратегії, впроваджувати інноваційні цифрові інструменти для відкритого діалогу з суспільством, реагування на актуальні запити та формування довіри до діяльності державних інституцій

Отже, можна зазначити, що тема дослідження має важливе теоретичне й практичне значення, а також має спрямованість на розробку надважливих ефективних комунікаційних стратегій, що підтверджує актуальність та важливість обраної теми дослідження дисертанта Лопатченка І. С.

З урахуванням того, що наукових досліджень з означеної проблематики наразі бракує, проведення дисертаційного дослідження в цьому напрямі є своєчасним і обґрунтованим. Уже сама назва роботи та її зміст акцентують увагу на ключовій ідеї автора: розвиток медіа-комунікаційного механізму в умовах цифровізації публічного управління повинен стати одним із пріоритетних напрямів державної політики. У зв'язку з цим у дисертації:

- розкрито теоретичні основи розвитку медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління та трансформаційні виміри медіа-комунікації (розділ 1);
- проаналізовано правові аспекти медіа-комунікативного механізму публічного управління в Україні, а також розглянуто зарубіжну практику використання штучного інтелекту в забезпеченні розвитку медіа-комунікативного механізму публічного управління (розділ 2);
- запропоновані стратегічні пріоритети модернізації розвитку медіа-комунікативного механізму в Україні (розділ 3).

На особливу увагу заслуговує запропонований дисертантом багатовимірний підхід до вдосконалення медіа-комунікативного механізму, який визначається як перспективний і значущий у науково-практичному вимірі. Це ще раз підтверджує обґрунтованість обраної теми дослідження Лопатченка І. С., що відповідає актуальним потребам сучасного державного управління.

Дисертаційне дослідження І. С. Лопатченка є результатом виконання наукової роботи в рамках теми «Публічне управління України в умовах глобальних можливостей і загроз» (державний реєстраційний номер 0120U105740), яка реалізується кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У межах дослідження автор приділяє особливу увагу аналізу значення взаємодії між інститутами громадянського суспільства та органами державної влади в контексті формування та реалізації публічної політики.

Новизна представлених теоретичних та практичних результатів досліджень, проведених здобувачем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова цінність результатів, отриманих автором, полягає у формуванні теоретико-методологічних засад та розробленні прикладних рекомендацій щодо удосконалення функціонування медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління.

Зміст дисертаційного дослідження в повній мірі відповідає заявленій темі, забезпечує досягнення визначеної мети та вирішення поставлених завдань. У межах дослідження дисертантом чітко сформульовано ключові компоненти: об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання, теоретичну й методологічну базу, а також визначено наукову новизну і практичне значення результатів. Усі ці елементи є взаємопов'язаними, послідовними та науково обґрунтованими.

Основні положення, висновки та рекомендації, представлені в роботі, автор аргументує на основі системного аналізу, що включає опрацювання значного масиву джерел – 202 фахових наукових праць і нормативно-правових актів.

Наукова новизна отриманих у дисертації результатів полягає в розробленні та обґрунтуванні авторської трирівневої концептуальної моделі розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. Ця модель вирізняється інтегральним, синергетичним підходом, що поєднує три взаємопов'язані рівні:

Інституційний рівень — передбачає удосконалення нормативно-правових засад функціонування медіа-комунікацій у сфері публічного управління та формування ефективної організаційно-адміністративної структури;

Інформаційно-технологічний рівень — охоплює впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, включаючи елементи штучного інтелекту, для забезпечення швидкого, прозорого та двостороннього обміну інформацією між владою та громадськістю;

Медіа-психологічний рівень — акцентує увагу на соціально-психологічних аспектах та мотиваційних чинниках, які формують культуру цифрової взаємодії, сприяють підвищенню рівня медіа- та цифрової грамотності громадян і стимулюють їхню активну участь у процесах публічного управління.

Запропонована модель охоплює комплекс ключових складових медіа-комунікативного механізму: нормативно-правову, адміністративно-організаційну, технологічну, інформаційну, соціально-психологічну та мотиваційну. Розвиток кожної з них є необхідною умовою ефективного функціонування публічного управління в цифровому середовищі. У цьому контексті автор обґрунтовує необхідність:

- вдосконалення чинного законодавства у сфері медіа-комунікацій;
- інституціоналізації медіа-комунікаційних процесів у структурах публічного управління;
- оновлення підходів до цифрової просвіти, психологічної підготовки населення та формування стійкої культури онлайн-комунікації між державою та громадянами.

Таким чином, дисертаційне дослідження не лише розширює наукове розуміння сутності медіа-комунікацій у цифровому публічному управлінні, а й формує нові практичні орієнтири для його вдосконалення.

Нормативно-правову базу дисертаційного дослідження становлять чинні законодавчі та підзаконні акти України, які регламентують питання публічного управління та медіа-комунікацій. Методологічну основу роботи сформовано на поєднанні загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, що були застосовані як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях відповідно до логіки та етапів дослідження.

Достовірність основних наукових положень підтверджується їх апробацією в межах науково-практичних конференцій.

Наукова обґрунтованість висновків, положень і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечена всебічним аналізом значного масиву літературних і нормативних джерел, використанням широкого спектра наукових методів дослідження, а також врахуванням як вітчизняного, так і міжнародного досвіду. Результати дисертаційної роботи є наслідком самостійної наукової діяльності здобувача, а сформульовані висновки безпосередньо випливають із змісту дослідження, логічно узгоджені з його завданнями та основними положеннями.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

Структура дисертації, що є обґрунтованою та логічно завершеною, класична: анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи та дев'ять підрозділів, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг дисертаційного дослідження становить 215 сторінки, з яких 190 сторінок – основний текст.

Зміст наукових завдань структурно і логічно узгоджений зі змістом, їх кількість є достатньою для розкриття обраної теми та досягнення визначеної мети.

Позитивної оцінки заслуговує зміст кожного розділу дисертаційної роботи, що чітко підпорядковані меті та завданням дослідження, а результатами чого є сформульовані дисертантом ґрунтовні наукові висновки відповідно до кожного з розділів та загальні висновки.

Найбільш значущими, на наш погляд, є результати дослідження, що становлять наукову новизну, розкривають суть роботи та виносяться на захист. Уперше в науковій практиці розроблено та обґрунтовано трирівневу концептуальну модель розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації публічного управління. Вона базується на синергійному поєднанні трьох взаємопов'язаних рівнів: інституційного, інформаційно-технологічного та медіа-психологічного.

Кожен із цих рівнів охоплює відповідні складові, що в сукупності формують цілісну структуру медіа-комунікативного механізму: нормативно-правову, адміністративно-організаційну, інформаційно-технологічну (включно з використанням штучного інтелекту), інформаційну, соціально-психологічну, мотиваційну.

Запропонована модель спрямована на забезпечення ефективного функціонування медіа-комунікацій у публічному управлінні та передбачає:

удосконалення чинної нормативно-правової бази, інституціоналізацію розвитку медіа-комунікацій в умовах цифровізації, оновлення соціально-психологічних підходів і впровадження сучасних мотиваційних технологій, що сприяють підвищенню рівня цифрової грамотності населення, формуванню культури онлайн-взаємодії громадян з органами влади та залученню суспільства до цифрових процесів управління.

Таким чином, ця модель пропонує системне бачення розвитку медіа-комунікативного механізму як невід'ємної складової сучасного публічного управління.

Також, було удосконалено наукове осмислення сутності та структури медіа-комунікативного механізму подано як системне уявлення, що включає такі ключові складові: нормативно-правову, адміністративно-організаційну, інформаційно-технологічну (зокрема, із залученням штучного інтелекту), соціально-психологічну та мотиваційну. Особливістю такого підходу є виокремлення основних індикаторів ефективності зазначених елементів із урахуванням:

- по-перше, об'єктивних чинників, пов'язаних із функціонуванням органів публічного управління;

- по-друге, суб'єктивних чинників, що обумовлені специфікою формальних і змістовних характеристик комунікації між суб'єктами у процесі цифровізації публічного управління.

Крім того, дослідження враховує різноманітність форм реалізації цифровізації медіа-комунікацій у публічному управлінні, яка проявляється на трьох взаємопов'язаних рівнях: інституційному, інформаційно-технологічному та медіа-комунікаційному. Такий підхід дозволяє комплексно оцінити та вдосконалити механізми взаємодії влади й громадськості в умовах цифрової трансформації.

Варті наукової уваги й шляхи вдосконалення медіа-комунікативного механізму в умовах цифрової трансформації, які враховують багатофакторну природу інституційних, інформаційно-технологічних та психологічних аспектів. До ключових напрямів модернізації віднесено: активне впровадження інноваційних інформаційних та медіа-психологічних технологій; розвиток цифрових компетентностей, медіа-грамотності серед громадян і службовців; створення нормативно-правових стандартів у сфері цифрової комунікації; застосування штучного інтелекту для оптимізації публічної взаємодії; впровадження мотиваційних програм і навчальних курсів; розширення інструментів залучення громадян до цифрової участі; підвищення довіри до цифрових каналів спілкування з органами влади; а також забезпечення відкритості, прозорості та підзвітності публічного управління.

Отримані в ході дослідження результати мають як теоретичну, так і практичну цінність, відповідають установленим нормативним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Виклад матеріалу, наукових положень, висновків і рекомендацій відзначається логічністю, послідовністю та доступністю для сприйняття, що повністю

відповідає сучасним стандартам оформлення дисертаційних робіт за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» в межах галузі знань 28.

Таким чином, можна зробити висновок, що дисертація Лопатченка І. С. побудована на науково обґрунтованій методології, містить чітко визначену структуру, успішно вирішує поставлені дослідницькі завдання та презентує вагомі наукові результати, досягнуті в процесі реалізації мети дослідження. Усе це свідчить про належний рівень наукової підготовки здобувача, його здатність до самостійного проведення наукових досліджень і володіння сучасними методами наукового пізнання.

Практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження полягає в широких можливостях їх застосування у сфері публічного управління, цифрових комунікацій та громадянської участі.

Насамперед, результати можуть бути використані громадськими організаціями та іншими інститутами громадянського суспільства для підвищення ефективності їхньої взаємодії з органами публічної влади через сучасні цифрові інструменти. Йдеться про можливості: активного залучення до прийняття управлінських рішень у режимі онлайн; ініціювання та проведення публічних дискусій з актуальних питань суспільного життя; реалізації дієвого громадського контролю за діяльністю державних органів; розробки стратегій адвокації, інформаційно-просвітницьких та комунікаційних кампаній у цифровому середовищі.

Крім того, розробники програмного забезпечення та цифрових платформ для потреб публічного управління можуть використати висновки й рекомендації дослідження при створенні або вдосконаленні цифрових сервісів, орієнтованих на ефективну, прозору та доступну комунікацію між владою і громадськістю. Йдеться про підвищення функціональності таких платформ, їхню інклюзивність, зручність для кінцевих користувачів і відповідність запитам сучасного суспільства.

Окремий сегмент практичного застосування результатів — діяльність органів публічної влади, які можуть використовувати напрацьовані в дисертації рекомендації для формування комунікаційних стратегій, удосконалення механізмів зворотного зв'язку з громадянами, підвищення прозорості управлінських процесів та залучення громадськості до співуправління.

Також здобуті результати мають потенціал інтеграції у освітній процес, зокрема під час підготовки фахівців у сфері публічного управління, цифрових технологій та комунікацій, а також у програмах підвищення кваліфікації державних службовців.

Отже, практична цінність дисертаційного дослідження полягає в його здатності сприяти всебічному розвитку медіа-комунікативного механізму в умовах цифрової трансформації публічного управління. Це, у свою чергу, відкриває можливості для підвищення ефективності управлінської діяльності, зміцнення демократичних інститутів, розбудови довіри та сталого партнерства між державою й суспільством.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Отримані результати дослідження можуть слугувати основою для розробки та впровадження нових цифрових інструментів залучення громадськості до процесів прийняття управлінських рішень, налагодження зворотного зв'язку та оперативного реагування на суспільні запити; прес-службами та відділами зв'язків з громадськістю органів публічної влади: для оптимізації використання соціальних мереж, офіційних вебсайтів, онлайн-платформ та інших цифрових інструментів комунікації з метою формування позитивного іміджу державних інституцій, підвищення рівня довіри населення та протидії дезінформації в цифровому просторі.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності загалом.

Ознайомившись із змістом дисертації, можна зробити такі висновки: по-перше, дисертація є цілісною, логічно завершеною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання – розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління; по-друге, автор досяг виконання визначеної мети й поставлених наукових завдань; по-третє, висновки роботи є обґрунтованими, достовірними, а їх цінність полягає в отриманні відповідного наукового інструментарію щодо вдосконалення медіа-комунікаційного механізму публічного управління; по-четверте, робота має чітке практичне спрямування.

Дисертаційне дослідження І. С. Лопатченка є завершеною цілісною роботою з чіткою структурою, логічним та послідовним викладом матеріалу. Одержані висновки продумані, ґрунтуються на проведеному дослідженні, отриманих результатах. Структура роботи відповідає визначеним завданням. Оформлення дисертації відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових публікаціях автора та їх оцінка.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження представлено у 13 опублікованих наукових публікаціях, з яких: 5 статей у наукових фахових виданнях України з публічного управління та адміністрування, 8 апробаційних публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Наукові праці Лопатченка Івана Сергійовича відповідають п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. та повністю відображають зміст і результати дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

У цілому дисертація Лопатченка І. С. вирізняється високим рівнем теоретичного опрацювання теми та актуальністю порушених питань. Водночас, до змісту дослідження доцільно висловити окремі дискусійні положення та зауваження, які не знижують його наукової цінності, проте потребують подальшого обговорення в межах наукової дискусії.

1. У розділі 1 обґрунтовано розглянуто сучасні інформаційні аспекти функціонування медіа-комунікативного механізму в умовах цифровізації. Проте недостатньо розкритим залишається взаємозв'язок між інформаційною безпекою та медіа-комунікацією у сфері публічного управління. У роботі акцентовано увагу на розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, інструментів цифрової взаємодії та штучного інтелекту, однак практично не проаналізовано ризики, що виникають у процесі цифрової трансформації публічного управління в контексті інформаційної безпеки. Зокрема, йдеться про загрози поширення дезінформації, маніпулятивних практик у цифровому середовищі, витоку персональних даних громадян, а також кіберзлочинність, яка безпосередньо впливає на довіру громадськості до цифрових інструментів комунікації з органами влади. У контексті забезпечення ефективності та стійкості медіа-комунікативного механізму, вивчення зв'язку між інформаційною безпекою та цифровими каналами публічної комунікації є надзвичайно актуальним і могло б суттєво посилити прикладний характер та цінність дисертаційного дослідження.

2. Автор обґрунтовано підкреслює роль громадських організацій у цифровому публічному управлінні, однак потребує більш глибокого аналізу питання щодо суб'єктності інститутів громадянського суспільства як повноправних учасників процесів ухвалення управлінських рішень, а не лише реципієнтів державної політики у сфері цифрових трансформацій. У роботі в цілому слушно акцентовано на зростаючому значенні громадських організацій у процесах цифровізації публічного управління (пункт 2.3), проте їхня роль здебільшого розглядається з точки зору забезпечення зворотного зв'язку, участі у громадському контролі або моніторинговій діяльності. У той же час, недостатньо проаналізовано потенціал інститутів громадянського суспільства як суб'єктів впливу на формування та реалізацію цифрової політики, ініціаторів управлінських рішень, партнерів у проєктуванні та впровадженні цифрових сервісів.

Варто було б звернути увагу на сучасні форми партисипативного управління, інституціоналізацію механізмів співуправління (co-governance), а також правові й організаційні умови, за яких громадські ініціативи можуть не лише долучатися до реалізації політик, але й бути співтворцями цифрових рішень на рівні публічного управління.

Таким чином, необхідним є подальше дослідження питання повноцінної суб'єктності громадянського суспільства в цифровому середовищі як важливої передумови ефективної, відкритої та демократичної системи публічного управління.

3. У роботі недостатньо висвітлено проблему цифрової нерівності, яка має критичне значення в умовах переходу до цифрових форматів публічного управління (пункт 3.1). Аспекти доступності цифрових платформ для вразливих соціальних груп, цифрової грамотності та бар'єрів у використанні онлайн-комунікацій потребують подальшого дослідження та конкретизації. Хоча дисертантом окреслено загальні тенденції цифровізації публічного управління, проблема цифрової нерівності не отримала належного теоретичного обґрунтування та практичного аналізу. Відсутність або обмеженість доступу до цифрових інструментів, низький рівень цифрових компетентностей, технічні та мовні бар'єри суттєво знижують можливості широких верств населення — передусім осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, жителів сільських територій та соціально вразливих груп — повноцінно брати участь у цифрових процесах взаємодії з органами влади. У контексті формування ефективного медіа-комунікативного механізму в системі публічного управління доцільно було б окремо розглянути механізми подолання цифрової дискримінації та інструменти забезпечення інклюзивності цифрових сервісів. Також доцільним є акцент на розвитку програм цифрової освіти, спрямованих на підвищення цифрової грамотності різних категорій громадян, зокрема в частині безпечного, самостійного й ефективного користування онлайн-платформами для участі в публічному управлінні.

Глибше опрацювання цієї проблематики сприяло б більш комплексному розкриттю соціального виміру цифрової трансформації публічного управління, а також підвищило б практичну цінність дослідження.

Висловлені зауваження не знижують наукової цінності та практичного значення представленої до захисту роботи, а тому їх потрібно сприймати як побажання для здійснення подальших наукових досліджень.

Висновки.

Отже, незважаючи на деякі дискусійні положення, представлена до захисту дисертаційна робота Івана Сергійовича Лопатченка «Розвиток медіа-комунікативного механізму в контексті цифровізації публічного управління», що подана на здобуття наукового ступеня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», є самостійною завершеною науковою роботою; містить нові науково обґрунтовані результати та висновки, спрямовані на вирішення актуальних завдань.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертаційна робота відповідає наказу МОН України № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження

ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

З урахуванням викладеного вище, вважаю, що Іван Сергійович Лопатченко заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри
публічного управління та права
Національного університету
цивільного захисту України

О. І. Крюков

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:02:54 12.08.2025

Назва файлу з підписом: 6.08.Відгук_Крюков.doc (1) (1).sig
Розмір файлу з підписом: 95.2 КБ

Назва файлу без підпису: 6.08.Відгук_Крюков.doc (1) (1).verified.sig
Розмір файлу без підпису: 91.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КРЮКОВ ОЛЕКСІЙ ІГОРОВИЧ

П.І.Б.: КРЮКОВ ОЛЕКСІЙ ІГОРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 1968400870

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 09:24:03
06.08.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000CF6FDD01EA688B06

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: 020

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З позначкою часу від ЕП (CAAdES-T)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.07.03 13:00